

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 242. — ŠTEV. 242.

NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 15, 1925. — ČETRTEK, 15. OKTOBRA 1925.

VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

S KONVENCIJE AMERIŠKE DELAVSKE FEDERACIJE

Ameriška delavska federacija zahteva povišanje plač v razmerju z rastočo produkcijo. — Konvencija je sprejela politiko za višje mezdne lestvice in krajše ure na temelju "nove dobe v industriji".

ATLANTIC CITY, N. J., 14. oktobra. — Organizirano delo se je včeraj drzno izreklo za mezdno politiko, ki bo skušala povišati plače ter skrajšati delavne ure in sicer raditega, ker so večja uspešnost, nove metode, stroji in uporaba vodne sile povečale produkcijo v industrijah.

Po razpravi, ki je trajala štiri in dvajset ur, je izginilo obotavljanje, ki je izprva pozdravilo predlog, da se izpremeni mezdno politiko Ameriške delavske federacije. Ko je resolucijski komitej na včerajšnji seji objavil sprejem te nove politike, je sprejelo to izjavo soglasno 400 navzočih delegatov.

William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je bil med prvimi, ki so proglasili novo mezdno politiko ter povdarjali njen pomen. — Ta politika stavlja ameriško delavsko gibanje na najbolj napredno stališče glede delavskih teorij, — je rekel. — Smatrati jo je za izraz nove ideje. To je dosti bolj napredno stališče kot ga je kedaj zavzela federacija.

— Mi stojimo na pragu velike industrijske dobe. Nahajamo se v otroški dobi sile-in-pol. Nov položaj je pred nami in sprejeti ga moramo, — je rekel Green.

V splošnem je bil to najbolj dogodkov poln dan izza časa, ko se je sestala Ameriška delavska federacija na svojo letno konvencijo pred več kot enim tednom. Obenem z novo mezdno politiko se je inavguriralo tudi veliko organizacijsko kampanjo, obsegajočo celi narod. Predsednik Green je izjavil, da je to delo organiziranja in vzgoje glavna potreba strokovnih unij. Treba je oživiti organizacijskega duha med delavci v vseh sekcijah dežele.

Malo predno je delavski načelnik objavil svoj poziv za večje članstvo, je glasovala konvencija s pretežno večino glasov za izločenje 90,000 članov bratovščine železniških uradnikov, razven če bi se v teku treh mesecev dogovorili, da se bodo pokorili sklepu eksekutivnega sveta v pravosodnem sporu z unijo teamsterjev. Delegacija unije železniških uradnikov, navzoča na seji konvencije, je namignila, da ne bo unija sprejela te odločitve izvrševalne sveta in da bo opustila svoj čarter v federaciji.

Poročilo glede delavske nepristranske politične kampanje, ki je bilo istotako predloženo in sprejeto na včerajšnji seji, je vzbudilo precej zanimanja s svojim napadom na kritike kongresa. Tako kritiziranje, — je izjavil komitej, je del kampanje, da se smeši in ponižuje zvezno zakonodajno zastopstvo ter združi vedno več in več sile v rokah najvišjega eksekutivnega uradnika.

— To je poskus, — se glasi nadalje v poročilu, — da se uveljavi v tej deželi sistem, ki bi se razlikoval le stopnjama od vlade Mussolinija, za katero ne morejo naši nazadnjaki zatreji svojih simpatij in občudovanja.

Komitej je tudi napadel poskuse, da se oslabi direktne primarne volitve, potrdil iznova nestransko politiko ter izjavil, da je treba povečati le za petnajet odstotkov število delavstvu prijaznih glasov v kongresu, ker je že sedaj v kongresu sto in šest in osemdeset mož, odobrenih od organiziranega dela.

Mezdno vprašanje ter formuliranje nove teorije glede mezd ni vzbudilo antagonizma, katerega se je pričakovalo, ko je John Fry, predsednik Ohio State Federation včeraj prvi predložil svoj amendment. Takrat je bilo opaziti precejšno hladnost napram novi politiki na strani bolj konservativnih delavskih voditeljev ter članov resolucijskega komiteja.

Predsednik glede poravnave dolgov.

Predsednik Coolidge vidi v fundiranju dolga dejansko pomoč z a Francijo. — Potom tega koraka bi se izboljšale domače ekonomske razmere in znižalo bi se obrestne pristojbine tukajšnjih posojil.

WASHINGTON, D. C., 14. okt. Uradni predstavitelj predsednika Coolidge je včeraj pojasnil, da bi se ekonomske položaj dolžnih narodov izboljšal doma in da bi se njih obrestne pristojbine za tukajšnja posojila izdatno znižalo, če bi ti narodi fundirali svoje obveznosti v Združenih državah.

Predstavitelj predsednika Coolidge je povedal časnikarjem, da mora vlada razmišljati o vsakom predlaganem posojilu na temelju njegovih lastnih dobrot, ne glede na politične odnose, v katerih se nahaja dotična dežela s svojimi sosedi. Pojasnil pa se je, da je predsednik proti vsem posojilom, katera bi evropske dežele na ta ali oni način porabile v vojaške svrhe.

Dočim želi administracija sodelovati z onimi deželami, ki si resno prizadevajo poravnati svoje obveznosti v Združenih državah, nima nobene postavne avtoritete nad privatnimi posojili. Do gotove meje izvaja svoj vpliv na privatna posojila potom nmanj in izvidov, katere objavlja zakladniški departament. Ti izvidi imajo pogosto za posledico sklep, če naj se dovoli to ali ono posojilo ali ne.

Predsednik Coolidge je mnenja, da je stvar inozemskih vlad določiti, če bo uravnavala njih dolgov izboljšala njih status v oči privatnih podjetij v Ameriki glede na njena novih posojil ali ne. Administracija pa je prišla do prepričanja, da se je v veliki meri izboljšal kredit onih narodov, ki so že uravnavali svoje dolgove, v kolikor pridejo pri tem v poštev ameriški privatni interesi.

To obrazložitev nazorov administracije, katero se je pogosto že javno pojasnilo, se smatra kot znak duševnega razpoloženja pred sednika Coolidge po izjavljenju poskusa, da se uravna francoski dolg. Ugotovilo se je tudi, smatra kot nežen mišljaj za Francijo, da bo tem boljše zanjo, čimprej se pobota z Združenimi državami.

Potres v Washingtonu.

WASHINGTON, D. C., 14. okt. Na seznamografu Georgetown vse učilnice so zaznamovali močan potres, kojega središče se nahajalo nekako tri tisoč milj od Washingtona.

Lenin bo imel veliko grobnico.

MOSKVA, Rusija, 14. oktobra. Nikolaj Lenin, oče boljševizma, bo imel eno najlepših grobnic na svetu. Načrti za zgraditev mavzoleja iz mramorja, ki bo stopil na mesto začasne lesene zgradbe, v kateri počiva truplo sedaj, so bili včeraj objavljeni od sovjetske vlade.

Filipinci zahtevajo neodvisnost.

MANILA, Filipinsko otočje, 14. oktobra. — V senatu je bila včeraj vložena resolucija, ki naproša kongres in narod Združenih držav, naj dovolita Filipincem popolno neodvisnost.

DOGOVORI V LOCARNO

Pet sil je sprejelo dogovor proti vojni ob Renu. — Bliža se tudi sprejem iztočnega dogovora. — Francija ustraja pri pravici, da pomaga Poljaku in Čehom v slučaju, da bi jih napadla Nemčija. — Berlin je izposloval posebne koncesije glede Lige.

Poroča Wilbur Forrest.

LOCARNO, Švica, 14. oktobra. — Porenski dogovor med Nemčijo in zavezniki, ki stavlja vojno preko zgodovinske reke izven postave, je bil sprejet od Nemčije, Anglije, Francije, Belgije in Italije včeraj zvečer v svoji konečni obliki, z izjemo par malovažnih podrobnosti.

Uravnanost sta bila dva bistvena vprašanja, od katerih je bila tekom zadnjih par dni odvisna usoda dokumenta. Vstop Nemčije v Ligo narodov je bil sedaj omogočen vsled obljube zaveznikov, da bodo priporočili pred svetom Lige narodov v ime njih sil posebne ugodnosti za Nemčijo radi njenega izvanrednega statusa na temelju vojaških in ekonomskih klavzul versailleske mirovne pogodbe. To je bila koncesija, dana dostojanstvu nemške države.

Na drugi strani pa daje Nemčija Franciji pravico, na temelju členov XV in XVI dogovora glede Lige narodov, da intervenira v prilog Poljski in Čehoslovaški v slučaju, da bi postali žrtvi napada od strani Nemčije. Konečno odobrenje porenskega dogovora bo najbrž izvršeno danes.

Iztočne arbitracijske pogodbe med Nemčijo in Poljsko ter Nemčijo in Čehoslovaško je treba šele skleniti in zanimanje konference v Locarno je vsled tega sedaj posvečeno tem problemom. Poljski in čehoslovaški zunanji minister, grof Skrzynski in dr. Beneš, sta se posvetovala včeraj s kancelarjem Luthrom ter zunanjim ministrom Stresemannom v naporu, da prepričata oba, da je treba uveljaviti glede iztočnih dogovorov iste prisilno-arbitracijske točke kot jih je dovolila Nemčija z ozirom na porenski dogovor. Francija je včeraj stavila ponudbo, da se odpove svoji pravici intervencije, če privoli Nemčija v prisilno arbitracijo sporov glede iztočnih meja. To vprašanje je bilo najbrž včeraj v rokah članov nemškega kabineta v Berlinu ter v rokah voditeljev različnih nemških strank, zastopanih v parlamentu.

Dvomično pa je, da bi bilo to mogoče izvesti. V takem slučaju bi prišle iztočne arbitracijske pogodbe pod navadno postavo Lige narodov, ki določa polno arbitracijo vseh točk, z izjemo teritorialnih stipulacij mirovnih pogodb, a brez formalnega izključenja možnosti vojne. To more le pomeniti, da bi bila v slučaju, da postane Nemčija članica Lige, mogoča vojna med Nemčijo in njenimi iztočnimi sosedi šele potem, ko bi bila izčrpana vsa sredstva, da jo prepreči s pomočjo arbitracij.

Čeprav je porenski dogovor sedaj dejanski sklenjen, se bodo vendar pojajale še nekatere težkote med stanjem stvari ter dejanskim podpisanjem pogodbe od strani nemških delegatov. Sedaj je namreč nastopil čas za Nemčijo, da prične rešetariti in čeprav se je dalo nemškim delegatom ustmeno številne obljube, zahtevajo sedaj Nemci od Francozov pisani dokaz, z izjavo, da se francoska vlada pogosto menja in da ne bodo nasledniki sedanje vlade obvezani izvršiti ustmenih obljub.

Poroča se med drugimi stvarmi, da zahteva Nemčija stališče enakosti z drugimi silami pri bodočih zrakoplovnih delavnostih, da bo na ta način rehabilitirala svojo zračno industrijo. Nadalje so zahtevali Nemci, da se izprazniti kolinskega ozemlja smatra za priznanje, da je Nemčija izvedla razoroževalne klavzule versailleske mirovne pogodbe.

Načrti določajo veliko centralno dvorano, v kateri bo stala kraljeva, s številnimi stranskimi dvoranami muzejskega značaja ter velikim prostorom za nekako dvesto ljudi. Na vrhu mavzoleja bo stala neke vrste tribuna, s katere bodo revolucionarni govorniki nagovarjali ljudske množice ob slavnostnih priložnostih. Vlada namerava tudi zgraditi na sredi gledališkega trga velik granitni spomenik Karola Marxa, kojega učence je bil Lenin.

Angleška časopisje proti Baldwinu. Dwight F. Davis je novi vojni tajnik.

Angleško časopisje je odločno proti zavlačevalni politiki Baldwinu. Reakcija proti govoru ministrskega predsednika v Brightonu postaja vedno večja. — Pričela je godrnjati celo konservativna "The Post".

LONDON, Anglija, 14. oktobra. Tekom zadnjih dni preteklega tedna je imela angleška javnost prilike in časa dovedj, da prebravi govor ministrskega predsednika Baldwinu, ki ga je imel slednji pretekli četrtek v Brightonu, in, če mogoče, je reakcija se hujska kot pa je bila neposredno po govoru. Vsepopovsod se daje izraza mnenju, da ne more Baldwin v polni meri ceniti resnosti položaja, v katerem se nahaja on sam in dežela.

Značilno je, da ima skrajni konservativni list v Londonu nekaj pritožb nad govorom Baldwinu. Baldwin je v svojem govoru izjavil, da so njegovi kritiki le "zarotniško časopisje", kot listi "Rothermere" in "Beavenbrook", ki imajo navado streljati na ministrskega predsednika iz za sedle.

Ta domneva pa dokazuje natančno, da ne more Baldwin opaziti splošnega nezadovoljstva z rekonstruirano, katerega je napravila njegova vlada tekom svojih prvih dvanajstih mesecev v uradu. Tako godrnja na eni strani njegov najboljši pristaša med listi "The Post", ker noče Baldwin podpirati predloge, da oropa strokovne unije njih sile, da nakladajo svojim članom politični davke na korist delavske stranke ter se istotako noče lotiti vstike ga lova na komuniste in rdečkarje, kot njegov minister za notranje zadeve, Hikes.

Na drugi strani pa so kritiki kot "Sunday Times" in "Observer", ki ga dolže, da ni mogel formulirati konstruktivne politike. "Sunday Times" pravi v svojem članku glede govora v Brightonu, "da dela Baldwin utis moža, ki čaka na dogodke, mesto da bi jih obvladal", a J. Garwin se pritožuje v listu "Observer", da je govoril Baldwin kot izobražen Micawber, ki čaka, da se bo nekaj pripetilo povsem nepričakovano.

Garwin ni bil dejanski še nikdar tako sovražen vladi kot je bil včeraj v svojem uvodnem član-

Dwight F. Davis, novi vojni tajnik, je prevzel včeraj vojni departement, kateremu je dejanski načeloval izza aprila meseca, tekom boleznih tajnika Weeksa

WASHINGTON, D. C., 14. okt. Dwight F. Davis iz St. Louisa, katerega je imenoval včeraj predsednik Coolidge vojnim tajnikom, bo zaprišen danes od vrhovnega sodnika Tafta, vojnega tajnika v kabinetu predsednika Roosevelta. Cerimoniji bo prisostvoval prejšnji vojni tajnik Weeks in povabljen je bil tudi prejšnji vojni tajnik Baker, ki se mudi začasno v Washingtonu.

Po posvetovanju s predsednikom je Mr. Davis včeraj popoldne izjavil, da ne bo pod njegovo administracijo nobeno izpremenbe v splošni politiki vojnega departementa. Predsednik se bo najbrž pozneje tekom tedna posvetoval z novim tajnikom glede izbire novega pomočnika vojnega tajnika. Med omenjenimi za to mesto je Isaac McNider iz Mason City, Ia., prejšnji narodni poveljnik Ameriške legije, ter veteran svetovne vojne.

Resignacija Weeksa je bila predložena predsedniku na včerajšnji kabinetni seji. Predsednik Coolidge jo je takoj sprejel ter dal v pisnu izraza občutku osebnih izgub.

Imenovanje Mr. Davisa na mesto vojnega tajnika ni prišlo nepričakovano. Bil je posluško vojni tajnik izza prvih dni aprila, ko je tajnik Weeks resno zbolel. Weeks se bo najprevo napotil na svoj dom v Novi Angliji, odkoder bo odpotoval na daljše potovanje v Južno Ameriko. Spomladi pa se bo napotil v Evropo ter obiskal par dežel, kateri bi si rad ogledal.

ku, v katerem je izjavil, da jadra vlada porazu nasproti.

Medtem ko odpadajo od Baldwinu njegovi dosedanjji žurnalistični pristaši, je tudi opaziti znamenja, da bo imel prihodnji mesec, ko se bo zopet sestel kabinet, opravka z opozicijo, ki bo do skrajnih meja obremenila njegovo veliko večino. Proti njemu bodo Ramsay MacDonald, ki je zopet poln bojovitega razpoloženja, David Lloyd George, ki se je očitno tudi iznebil svoje dosedanje pasivnosti in številni drugi.

DENARNA IZPLACILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.80 2000 Din. — \$37.40 5000 Din. — \$93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENEM OZEMLJE:

200 lir . . . . . \$ 9.10 500 lir \$21.75
300 lir . . . . . \$13.35 1000 lir \$42.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške. Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trzinu.

Za pošiljatelj, ki presega PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust. Vrednost Dinarjev in Lirar sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJBRŽNEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.— Denar nam je poslani najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4687

